

Přehled základních informací z novely nařízení vlády č. 298/2022 o stanovení cen energie pro velké podniky

27.1.2023

Nařízení vlády, schválené vládou 25.1., doplňuje režim stropování cen elektřiny a plynu o stanovení podmínek a limitů podpory pro zákazníky, kteří jsou velkým podnikatelem, včetně způsobu a termínů vyhodnocení přípustného majetkového prospěchu.

Finální právně závazné znění uveřejněné ve [Sbírce](#) obsahuje základní parametry a povinnosti opatření.

Nadále platí, že možnost zažádat si o zastropovanou cenu pro odběrná místa u elektřiny a plynu není pro velké firmy klasickým cenovým stropem. Má svá omezení a v případě vzniku majetkového prospěchu většího než 2 mil. eur i své podmínky, kvůli kterým některé firmy na vyšší maximální limity nedosáhnou.

- kategorie A – nejvyšší přípustný majetkový prospěch do 2 000 000 EUR,
- kategorie B – nejvyšší přípustný majetkový prospěch do 50 % způsobilých nákladů na dodávky energie, nejvýše však 4 000 000 EUR,
- kategorie C – nejvyšší přípustný majetkový prospěch do 40 % způsobilých nákladů na dodávky energie, nejvýše však 100 000 000 EUR.
- kategorie D – nejvyšší přípustný majetkový prospěch do 65 % způsobilých nákladů na dodávky energie, nejvýše však 50 000 000 EUR, pokud je podnik energeticky náročným a zároveň očekává pokles provozního zisku bez zohlednění majetkového prospěchu za období stanovených cen o nejméně 40 % ve srovnání s rokem 2021 nebo očekává záporný provozní zisk za období stanovených cen.
- kategorie E – nejvyšší přípustný majetkový prospěch do 80 % způsobilých nákladů na dodávky energie, nejvýše však 150 000 000 EUR, pokud je podnik energeticky náročným a také na seznamu vybraných zvláště postižených odvětví a zároveň očekává pokles provozního zisku bez zohlednění majetkového prospěchu za období stanovených cen o nejméně 40% ve srovnání s rokem 2021 nebo očekává záporný provozní zisk za období stanovených cen.

V kategorii C, D a E navíc platí, že pokud za období poskytování zastropovaných cen přesáhne EBITDA včetně započtení majetkového prospěchu 70 % EBITDY za rok 2021, snižuje se majetkový prospěch tak, aby EBITDA dosahovala nejvýše 70 % EBITDY za rok 2021.

Pokud je podnik součástí seskupení osob, platí nejvyšší přípustný majetkový prospěch členy tohoto seskupení v souhrnu nejvyšší z hodnot rozsahů majetkového prospěchu kategorie A až E. Nařízení obsahuje vzorec v § 8c pro výpočet snížení majetkového prospěchu v případě, kdy seskupení osob dosáhne nejvyššího přípustného majetkového prospěchu

Nejvyšší přípustný majetkový prospěch se vztahuje na odběrná místa v ČR.

Do majetkového prospěchu se započítává poskytnutá podpora podle 1. výzvy Dočasného krizového rámce. Naopak se nezapočítává cena za dodávku elektřiny z nízkého napětí a plynu v kategorii maloodběr a dále se nezapočítává kompenzace nepřímých nákladů pro podniky ohrožené únikem uhlíku.

Poměrně velkou změnou je čtvrtletní posouzení nadměrného majetkového prospěchu. První se provádí za období do 25. dubna a následně pak vždy po 3 měsících. Vzor zprávy o posouzení je v příloze č. 13. Zpráva se musí poslat MPO nejpozději do 30. dubna a následně vždy po 3 měsících. V případě, že podnik rozúčtovává jiné osobě část plynu/elektřiny, posuzuje získaný majetkový prospěch pouze za množství plynu/elektřiny spotřebované podnikem, nikoliv dalšími osobami.

Pokud podle zprávy o posouzení vyjde, že došlo k majetkovému prospěchu, je třeba odvod nadměrného prospěchu vrátit do 3. června. Analogicky pak pro další 3 měsíce. U vyšších limitů podpory, kdy je vyžadováno prokázání poklesu nebo záporné EBITDY, tak splnění kritérií EBITDA zákazník prohlásí na základě očekávání (plánu). Skutečnost se ověřuje po skončení roku 2023. Odvod případného majetkového prospěchu je splatný k 30. červnu 2024.

Další změnou je také čtvrtletní podávání žádosti o dodávku za stanovené ceny. Nadále platí, že zákazník musí dodat prohlášení nejpozději do konce kalendářního měsíce, který předchází měsíci, za který chce uplatňovat stropovanou cenu, **ale nově lze o dodávku za leden a únor požádat (resp. doručit žádost) nejpozději do 3. února**. Do 30. dubna podává zákazník prohlášení podle vzoru v příloze č. 8. Nově ale po 30. dubnu předkládá zákazník dodavateli prohlášení podle vzoru v příloze č. 11., kde prohlásí, že nepřekračuje nejvyšší přípustný majetkový prospěch a že doručil MPO zprávu o posouzení vzniku nadměrného majetkového prospěchu. Zákazník tedy do 30. dubna musí odeslat zprávu o posouzení a zároveň žádost o dodávku (příloha č. 11), aby měl od 1. května nadále zastropovanou cenu.

Odhlásit se z dodávky za stanovených cen je možné kdykoliv prostým oznámením svému dodavateli (vzor oznámení v nařízení není).

S budoucí novelou energetického zákona lze očekávat, že bude doplněn požadavek, aby příjemce podpory, který přesáhne částku 50 milionů EUR, do jednoho roku od poskytnutí podpory předložil plán na snížení uhlíkové stopy související s vlastní spotřebou energie, což vyžadují evropská pravidla Dočasného krizového rámce.

CO ZBÝVÁ DOŘEŠIT?

1. Probíhá notifikace u Evropské komise. Přestože podmínky stropu kopírují evropská pravidla Dočasného krizového rámce, může se stát, že bude potřeba dílčí úpravy zastropování upravit podle výsledků vyjednávání s Evropskou komisí.

2. Evropská komise avizovala úpravu evropských pravidel Dočasného krizového rámce. Svaz navrhl do odpovědi ČR úpravy, které by umožnily efektivnější podporu podniků v ČR, například, aby byla odstraněna nebo zmírněna podmínka poklesu provozního zisku, a došlo k navýšení limitů na podnik a limity byly platné pro každý rok. V tuto chvíli je ale třeba dodržovat aktuálně platný Dočasný krizový rámec a výsledky vyjednávání a revize jsou nejisté.
3. Nalezení řešení pro podniky, které z pohledu energetického zákona nejsou zákazníkem, a proto se na ně nemůže zastropování týkat. Svaz konkrétní příklady a dotazy členů z praxe zvedl několikrát na jednáních s MPO a poradci vlády, kde na posledním jednání k vypořádání připomínek k novele nařízení bylo slíbeno prověření možnosti vyhlášení specifické výzvy dle DKR jako možné cesty k pokrytí i těchto situací. Jedná se například:
 1. o podnik, který si část své energie nakupuje (je obchodníkem), a zbytek prodává. Na svoji dodávku ale nemá smlouvu a není tedy zákazníkem.
 2. podnik, který je např. v areálu a kde mu energii dodává a přefakturovává jiný subjekt, který je velkým podnikatelem. Na spotřebu podniků, kterým je přefakturováno nemůže velký podnikatel žádat o zastropování.